

Uttalande till högsta förvaltningsdomstolen, Lovisa Hamn Ab:s miljö tillstånd

BYMIN 08.10.2024 § 58
599/11.01.00/2022

Beredning

miljöchef Heidi Lyytikäinen, tfn 0440 555 373

Högsta förvaltningsdomstolen har begärt ett uttalande av Lovisa stads miljöförvaltningsmyndighet i ett ärende som gäller de besvärstillståndsansökan och besvär (diarienumror 652/03.04.04.19/2024 och 662/03.04.04.19/2024) som gjorts angående Vasa förvaltningsdomstols avgörande 8.2.2024, 141/2024. Ändring till beslutet söks av Lovisa Hamn Ab och gemensamt av Köpbacka byaförening rf, Lovisa kultur- och miljöförvaltnings rf och Valkom byaförening rf.

Lovisa Hamn Ab har ett miljö tillstånd för lagring och hantering av återvinningsbränsleballar beviljat av Regionförvaltningsverket i Södra Finland (28.3.2022, nr 89/2022, ESAVI/15469/2021, tillståndsbestämmelse K2) för vilket tillstånd för inledande av verksamhet beviljades 22.6.2022 (nr 197/2022 ESAVI/19992/2022).

Återvinningsbränsleballar har passerat genom hamnen sedan hösten 2022. I beslutet om miljö tillstånd föreskrivs det att sönderbrytningen av ballar ska utföras i en hall, i övrigt får ballarna lagras utomhus på fälten i hamnområdet. Enligt tillståndsansökan orsakar verksamheten inte nedskräpning, damm eller lukt. Det finns av denna orsak inga bestämmelser i miljö tillståndet om lukt som orsakas av ballarna eller hur lukt ska bekämpas.

Vasa förvaltningsdomstol ändrade med sitt avgörande 141/2024 (8.2.2024) tillståndsbestämmelse K2 och fastställde en årlig maximal mängd (50 000 ton) för de återvinningsbränsleballar som lagras och lastas i hamnen. Vasa förvaltningsdomstol motiverade sitt beslut med att Lovisa Hamn Ab inte framfört en sådan utredning med vilken man skulle kunna säkerställa sig om att det i klagomålet framförda primära och sekundära kravet angående lastnings- och lagringsmängder av återvinningsbränsle och mer allmänt komponenter inom cirkulär ekonomi, inte skulle medföra nedskräpning eller luktöverskott eller annan förorening av miljön.

Lovisa Hamn Ab kräver i sitt besvär att högsta förvaltningsdomstolen primärt stryker tillståndsbestämmelse K2 helt. Sekundärt kräver Lovisa Hamn Ab att tillståndsbestämmelse K2 ändras så att SRF- och RDF-ballar får lagras och lastas högst 250 000 ton per år och övriga komponenter inom cirkulär ekonomi enligt efterfrågan och utbud.

Föredragning

Miljöchef Heidi Lyytikäinen

Förslag

Byggnads- och miljönämnden ger följande uttalande till högsta förvaltningsdomstolen:

Byggnads- och miljönämnden koncentrerar sig i sitt uttalande på de miljökonsekvenser som hanteringen, lagringen och lastningen av återvinningsbränsleballar medför (sidorna 16–20 i Lovisa Hamn Ab:s besvär daterat 18.3.2024).

Nedskräpning

Lovisa hamn Ab anser i sitt besvär att det i nedskräpningen rört sig om högst en ringa mängd material som kvarblivit under eller mellan balarna, till vilken det inte anknyter en risk om att materialet hamnar i havet eller utanför hamnområdet. I besvären betonar man också att lastrester på lagerområdet under verksamhetens tid inte är nedskräpning.

Myndigheterna känner ändå till att en del av balarna har varit trasiga redan då de anländer till hamnen. I samband med att balarna lyfts från fartyget söndras de ytterligare: balarna har ingen ögla och griparmen söndrar dem därför lätt. Trasiga balar som lagras utomhus kan därför sprida skräp till hamnområdet och vidare i riktning av Svenäsvägen och till havet.

Sommaren 2024 inkom två olägenhetsanmälningar om plathack som spridits till den motliggande stranden (Monäs): plathack kom rikligt till stranden under tiden 4–8.7. Samma person anmälde år 2023 (4.7, 15.7, 22.7 och 23.9) plathack i havet/stugans strand. Operatören lät städa stranden 19.7.2023, men nytt hack strandade 22.7.2023. Strandat plastskräp anmäldes 20.9 och 13.10.2023 på ett objekt beläget 600 meter norrut.

Dessutom inkom 2023 och 2024 anmälningar till miljövårdsenheten om plathack som spridit sig till omkring Svenäsvägen och Valkomvägen.

Lukt

Enligt Lovisa Hamn Ab:s besvär har det endast i en undantagssituation (maj 2023) kommit en last till hamnen som inte mött kvalitetskraven och som förorsakade luktolägenhet. Vad gäller övriga luktolägenheter anser Lovisa Hamn Ab i sitt besvär det vara sannolikt att närinvärnarnas luktobservationer härstammar från någon annan verksamhet. Utifrån olägenhetsanmälningarna som inkommit till miljövårdsenheten hösten 2023 och i årsskiftet 2023–2024 verkar det dock uppenbart att lukten kommit från hamnen och i huvudsak från återvinningsbränslebalarna.

Luktolägenhet som anknyter till återvinningsbränslebalor har förekommit i mer omfattande skala efter dateringen av ansökan om besvärstillstånd. Miljövårdsenheten har under sommaren 2024 (30.5–16.9.2024) mottagit 39 olägenhetsanmälningar från 24 olika adresser angående lukt. Enligt olägenhetsanmälningarna är lukten äcklig och orsakar illamående. Lukten hindrar normal användning av fastigheterna, kommer in i bostäderna och gör det omöjligt att vädra dem och vistas på gården. Sedan början av juli har flera anmälningar vid sidan om lukt också nämnt en mycket riklig förekomst av flugor vilket också det orsakat olägenheter. Den senaste olägenhetsanmälningen mottogs 9.9.2024. Vissa anmälare har också observerat att ett stort antal fåglar angripit balarna samt råttor.

Luktolägenheterna sommaren 2024 har åtminstone delvis anknutit till störningssituationer i logistikkedjan (hamnens meddelande 9.8.2024) som man inte kunnat förbereda sig på i förväg. Lukt har dock förekommit i hamnens näromgivning och tidvis även på ett större område upprepade gånger sedan våren 2023, så olägenheter förekommer även utanför störningssituationer och olägenheten för den allmänna trivseln och användningen av egendom har därmed varit kontinuerlig och långvarig.

Olägenhetsanmälningar relaterade till hamnens verksamhet har tidvis kommit in under de senaste decennierna. Anmälningarna har tidigare bland annat gällt koldamm, nedskräpning, buller och lukt (flishögar, kreosotstolpar). Ändå har det aldrig tidigare kommit in olägenhetsanmälningar från så många personer från ett så vidsträckt

område och i tillnärmelsevis så stor skala som nu.

För närvarande innehåller hamnens miljötillstånd över huvud taget inte några bestämmelser om bekämpning av luktolägenheter. Vid tillståndsprövningen har man inte bedömt om verksamheten i anslutning till genompassagen, lagringen och hanteringen av återvinningsbränslebalor kan medföra oskäligt besvär i form av lukt, då den bedrivs så nära bebyggelse.

Miljövårdsmyndigheten i Lovisa stad har lyft fram lukt- och nedskräpningsproblematiken kring återvinningsbränslebalorna även i sitt utlåtande till regionalförvaltningsverket 28.3.2024. Byggnads- och miljönämnden gjorde 10.9.2024 § 45 med stöd av 89 § 2 mom. 1 punkten i miljöskyddslagen (527/2014) ett initiativ till Regionförvaltningsverket i Södra Finland om ändring av Lovisa Hamn Ab:s miljötillstånd (nr 89/2022, EASAVI/15469/2021). Utlåtandet och initiativet bifogas uttalandet som ges till högsta förvaltningsdomstolen.

Beslut

Byggnads- och miljönämnden ger följande uttalande till högsta förvaltningsdomstolen:

Byggnads- och miljönämnden koncentrerar sig i sitt uttalande på de miljökonsekvenser som hanteringen, lagringen och lastningen av återvinningsbränslebalor medför (sidorna 16–20 i Lovisa Hamn Ab:s besvär daterat 18.3.2024).

Nedskräpning

Lovisa hamn Ab anser i sitt besvär att det i nedskräpningen rört sig om högst en ringa mängd material som kvarblivit under eller mellan balarna, till vilken det inte anknyter en risk om att materialet hamnar i havet eller utanför hamnområdet. I besvären betonar man också att lastrester på lagerområdet under verksamhetens tid inte är nedskräpning.

Myndigheterna känner ändå till att en del av balarna har varit trasiga redan då de anländer till hamnen. I samband med att balarna lyfts från fartyget söndras de ytterligare: balarna har ingen ögla och griparmen söndrar dem därför lätt. Trasiga balar som lagras utomhus kan därför sprida skräp till hamnområdet och vidare i riktning av Svenäsvägen och till havet.

Sommaren 2024 inkom två olägenhetsanmälningar om plathack som spridits till den motliggande stranden (Monäs): plathack kom rikligt till stranden under tiden 4–8.7. Samma person anmälde år 2023 (4.7, 15.7, 22.7 och 23.9) plathack i havet/stugans strand. Operatören lät städa stranden 19.7.2023, men nytt hack strandade 22.7.2023. Strandat plastskräp anmäldes 20.9 och 13.10.2023 på ett objekt beläget 600 meter norrut.

Dessutom inkom 2023 och 2024 anmälningar till miljövårdsenheten om plathack som spridit sig till omkring Svenäsvägen och Valkomvägen.

Lukt

Enligt Lovisa Hamn Ab:s besvär har det endast i en undantagssituation (maj 2023) kommit en last till hamnen som inte mött kvalitetskraven och som förorsakade luktolägenhet. Vad gäller övriga luktolägenheter anser Lovisa Hamn Ab i sitt besvär det vara sannolikt att närinvägnarnas luktobservationer härstammar från någon annan verksamhet. Utifrån olägenhetsanmälningarna som inkommit till miljövårdsenheten hösten

2023 och i årsskiftet 2023–2024 verkar det dock uppenbart att lukten kommit från hamnen och i huvudsak från återvinningsbränslebalarna.

Luktolägenhet som anknyter till återvinningsbränslebalor har förekommit i mer omfattande skala efter dateringen av ansökan om besvärstillstånd. Miljövårdsenheten har under sommaren 2024 (30.5–16.9.2024) mottagit 39 olägenhetsanmälningar från 24 olika adresser angående lukt. Enligt olägenhetsanmälningarna är lukten äcklig och orsakar illamående. Lukten hindrar normal användning av fastigheterna, kommer in i bostäderna och gör det omöjligt att vädra dem och vistas på gården. Sedan början av juli har flera anmälningar vid sidan om lukt också nämnt en mycket riklig förekomst av flugor vilket också det orsakat olägenheter. Den senaste olägenhetsanmälningen mottogs 9.9.2024. Vissa anmälare har också observerat att ett stort antal fåglar angripit balarna samt råttor.

Luktolägenheterna sommaren 2024 har åtminstone delvis anknyt till störningssituationer i logistikkedjan (hamnens meddelande 9.8.2024) som man inte kunnat förbereda sig på i förväg. Lukt har dock förekommit i hamnens näromgivning och tidvis även på ett större område upprepade gånger sedan våren 2023, så olägenheter förekommer även utanför störningssituationer och olägenheten för den allmänna trivseln och användningen av egendom har därmed varit kontinuerlig och långvarig.

Olägenhetsanmälningar relaterade till hamnens verksamhet har tidvis kommit in under de senaste decennierna. Anmälningarna har tidigare bland annat gällt koldamm, nedskräpning, buller och lukt (flishögar, kreosotstolpar). Ändå har det aldrig tidigare kommit in olägenhetsanmälningar från så många personer från ett så vidsträckt område och i tillnärmelsevis så stor skala som nu.

För närvarande innehåller hamnens miljötillstånd över huvud taget inte några bestämmelser om bekämpning av luktolägenheter. Vid tillståndsprövningen har man inte bedömt om verksamheten i anslutning till genompassagen, lagringen och hanteringen av återvinningsbränslebalor kan medföra oskäligt besvär i form av lukt, då den bedrivs så nära bebyggelse.

Miljövårdsmyndigheten i Lovisa stad har lyft fram lukt- och nedskräpningsproblematiken kring återvinningsbränslebalarna även i sitt utlåtande till regionalförvaltningsverket 28.3.2024. Byggnads- och miljönämnden gjorde 10.9.2024 § 45 med stöd av 89 § 2 mom. 1 punkten i miljöskyddslagen (527/2014) ett initiativ till Regionförvaltningsverket i Södra Finland om ändring av Lovisa Hamn Ab:s miljötillstånd (nr 89/2022, EASAVI/15469/2021). Utlåtandet och initiativet bifogas uttalandet som ges till högsta förvaltningsdomstolen.

Distribution

Högsta förvaltningsdomstolen, elektroniskt
